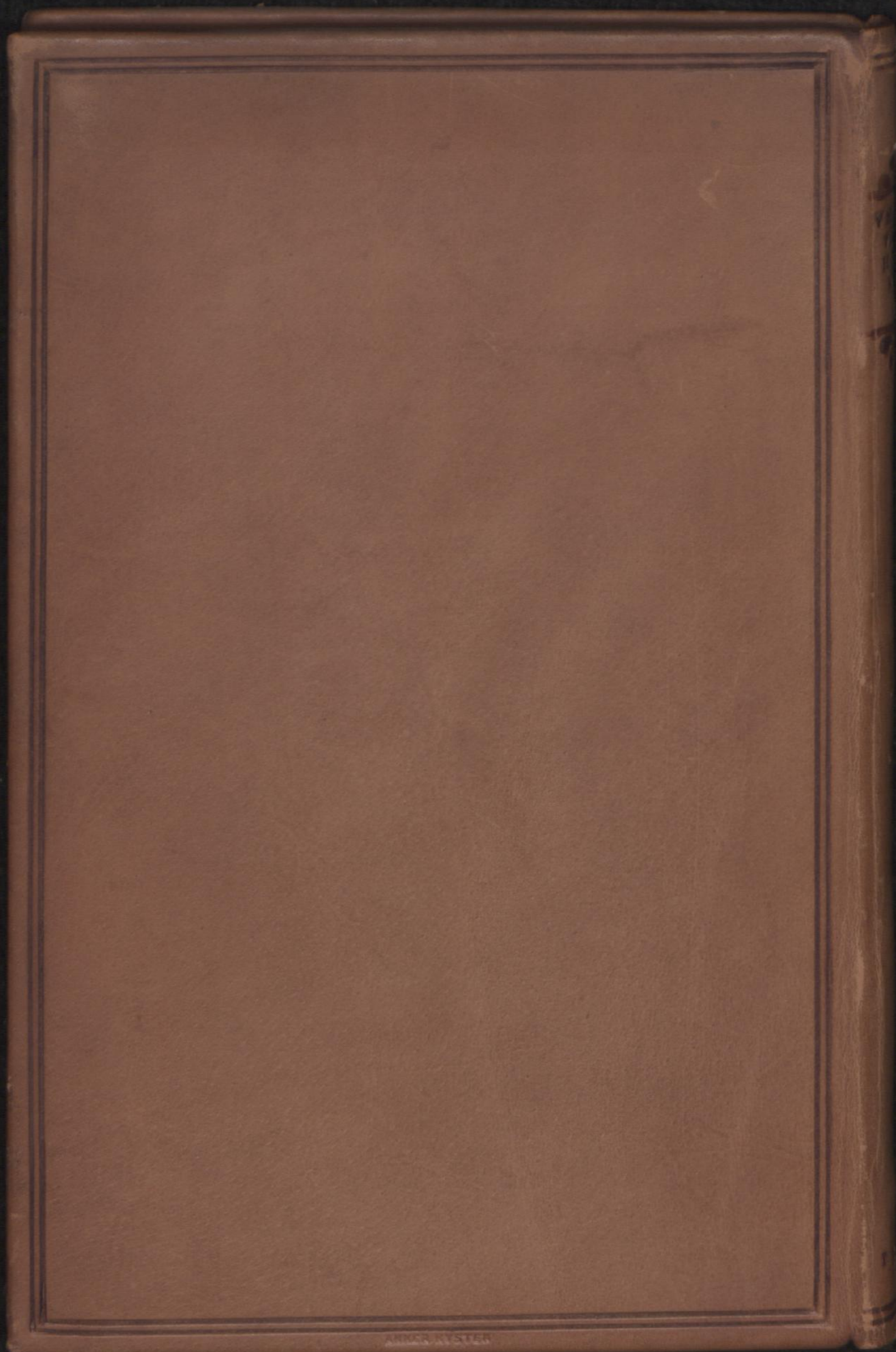

Anders Søffrinſſøn Vedel
Om Menniſkens
Leffned
1576

VEDEL
VITA
HOMI
NIS
1576

4 11 1895

4. Novbr. 1895.

VITA HOMINIS.

Vnderuisning

Om Menni-

skens Leffned / fra hans Fødsels time / indtil opstandelsen oc Dommedag / gantske trøstelig for de Gudfryctige / oc saare grue-lig for alle Vgu-delige.

Prentet i Kiøbenhaffn / aff Laurentz Benedicht.

1576.

Cum Priuilegio.

EGO SVM DOMINVS OMNIPOTENS

Erlig oc Velbyrdig / Christoffer Valkendorp til Glorup / Kong: Maitts: Høffuitzmand paa Gulland / sin gunstige Herre oc Patron:

Naade oc Fred aff Gud ved Christum vor Herre.

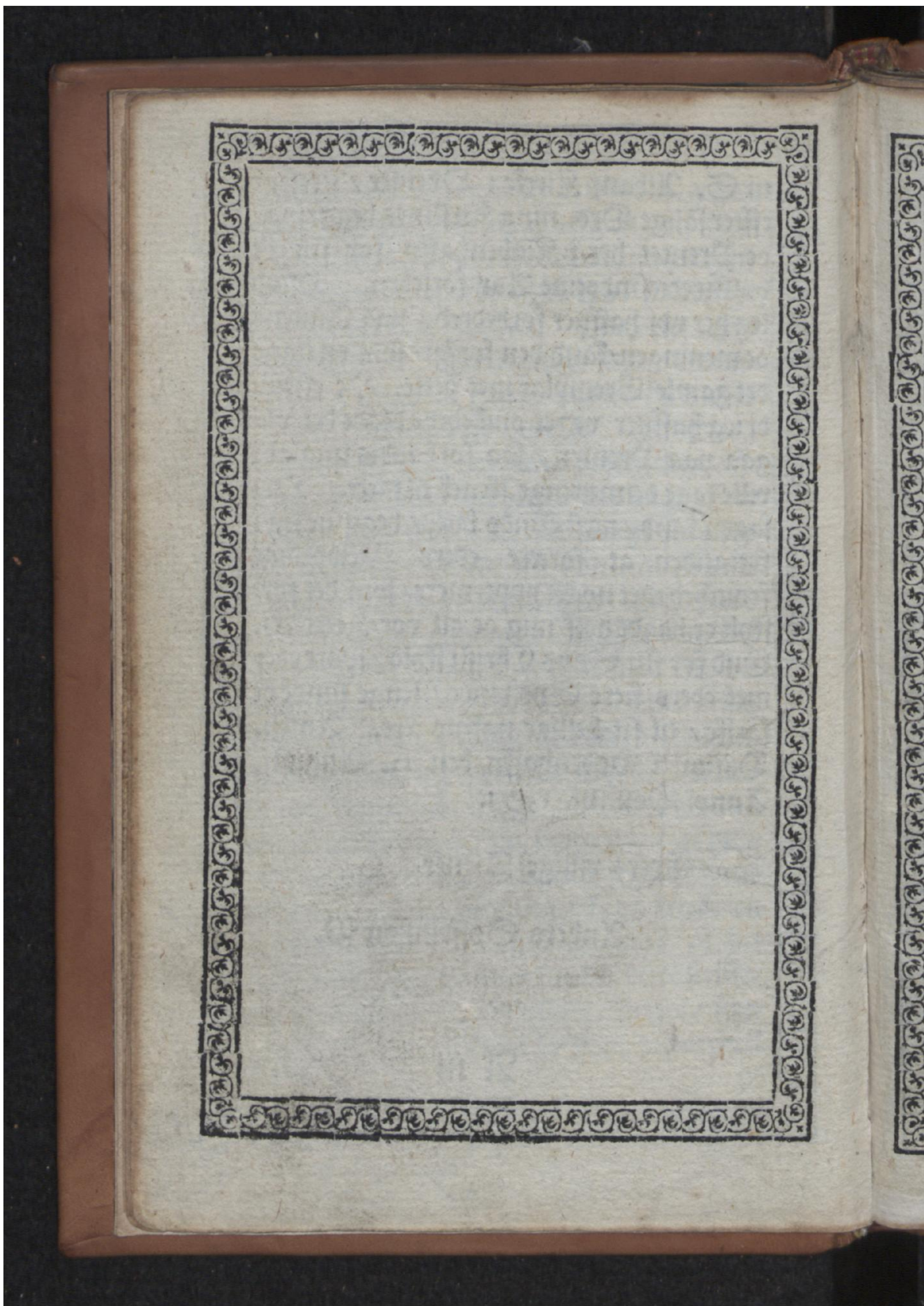
Jere Christoffer / eder dragis vel til minde / huad tale der falt en gong ind / om eders kiere Broder salige Axel Valkendorp / hoss Velbyrdige oc Gudfryctige Frue Karine Biørn Anderssøns. At hun fortalde oss / huorledis eders Velbyrdige oc Gudfryctige Søstere atspurde hannem / huorfaare hand pleiede allene saa lenge at fortøffue i sit Kammer / oc tog sig saa megen tid til at giøre sine Bøner / mere end andre Folck almindelige giøre. Da suarede hand saare Gudfrycteligen: Kiere Søstere / forundrer eder icke der paa / thi wi kunde icke tacke eller paakalde Gud / saa offte eller saa meget / at oss burde jo offtere oc mere. Oc der som wi haffde icke andet at

bede om/ vden dette allene/ at Gud vil giffue
oss en Christelig oc salige affgang aff den-
ne Verden/ da vaar vel dette allene/det som
wi haffue nock at bede Gud om / saa lenge
wi leffue her paa Jorden. Paa dette eders
salige Broders Gudfryctige suar / forun-
drede ieg mig / oc spurde viidere huorledis
det gick hannem i sit yderste. Oc der ieg
da hørde aff eder om hans Christelige aff-
gong / som hand fick nogle faa dage effter
at hand bleff skudt i det merckelige slag for
Falckenbierg / giorde ieg hannem strax it
Epitaphium paa Latine/ som i effter eders
begæring finge ocsaa paa Danske. Huilcket
i loed eder vel befalle / oc ydermere end det
ringe ting vaar værd. For denne orsag
skyld / oc til eders salige Broders ihukom-
melse/ haffuer ieg fordristed mig til / at sen-
de eder denne lille Bog. Som er ekon en
paamindelse om det nu omtald er / at huer
vdi sin velmact skal saa beskicke sig / at hand
ved en Christelig affgang / kand træde en
Arffuing ind i Himmerigis rige oc det
euige Liff. Jeg haffuer fundet dette scrifft/
iblant nogle gamle Papistiske Bøger / som
vaare aff Her Mickel fordom sogneprest
til

til S. Albanj Kircke i Odensee / screffne effter salige Dronning Kirstines begæring/ oc Prentet her i Kiøbenhaffn for siu oc halfftrediesindstiue Aar forleden. Huad ieg her vdi haffuer forbedred / paa Rimene oc meningen/kand den forfare som vil ligne det gamle Exemplar met dette. Oc effterdi ieg haffuer værret ombedet at lade det vdgaa paa Prenten / saa forhaabis mig at i ville tage denne ringe skenck til tacke. Orsagen kand / næst Guds hielp/ begiffue sig i fremtiden at forære eders Velbyrdige fromhed met noget yppermere/ som det forskylt er baade hoss mig oc all vor Klerckerj. Gud for sin Søns Christi skyld / spare eder met eders kiere Sydskende / lenge sunde oc farske / til sit hellige naffns ære. Amen. Datum i Kiøbenhaffn den 12. Augustj. Anno Domini. 1571.

Eders villige Tiener

Anders Søffrinssøn V.

Fortalen til Læseren.

Vilt du haffue lycke til Liff oc Siel/
J dette spegel beskue dig vel/
Som ieg vil dig her sende:
Først lad du huer mand være din lige/
Tro ey paa Verden/ hun vil dig suige/
Til Gud skalt du dig vende.

See hueden du komst/ huort du skalt fare/
Ey Synd imod Gud/ tag det til vare/
Tenck her paa alle tide:
For Syndsens skyld giffuis Sielen plage/
Den euige Død aff strenge orsage/
Det skalt du visseligen vide.

Huad Docter eller Mester i Verden er til/
Som det til fulde scriffue vil/
Huad løn Gud vil dem giffue:
Som her vil giøre plict oc bod/
Huorledis Gud vil dem være megit god/
Det kand ret ingen bescriffue.

Naar du est i din bæste tid/
Oc haffuer til Verden sat din lid/
Du mient det skal saa stande:

Døden

Døden kommer skulende/ ey taler it ord/
Da skalt du bøde huad du haffuer giort/
Met pine oc hiertens vaande.

Hand bedis ey pending/ ey Sølff eller Guld
Dog du haffuer alle Kister fuld/
Ey faure Klæder oc mange:
Hand skøder ey meget dit krusede Haar/
Dine mange Suenne som hoss dig staar/
Met hannem maa du alt gange.

Gud naade da den fattige Siel/
Huor er det stæd som hun sig heel/
I saadanne hiertens quide:
Haffuer du tient Gud baade Aarle oc silde/
Det er det heldste at Sielen vilde/
Hun fanger det da at vide.

Naar

Naar du Fødis.

NASCENS.

Naſcens procedo nudus, de ventre parentis,
In partu lædo matrem grauibus nocumentis.

LØfft op dit Hoffuet oc ſee dig om/
Huor Legemet det til Verden kom/
Tenck der paa alle tide:
Til Menniſke ſkabte dig it Guds ord/
Vanmectig oc nøgen komſt du paa Jord/
Mod Legemens lyſt at ſtride.

Din Moder taalde for dig megen nød/
Det vaar ſtor vnder hun bleff ey død/
Aff pine oc hiertens vaande/
Den tid du føddis it Menniſke at være/
Giør hende baade hæder tuct oc ære/
Met effne gack hende til haande.

Met ord eller gierning giør hende ey harm/
Blid hende met gaffuer/ tag hende i arm/
Vend hende allting til bæſte/
Den ſtund hun leffuer i all hendis nød/
Met erlig Jordefærd effter hendis Død/
Rider du end met hundrede Hæſte.

❧

Naar du ligger vdi Vuggen.

INFANS.

In cuius iaceo, viuo de lacte mamillæ,
Ploro non taceo, mihi si desit liquor ille.

JEg leggis nu først i Vuggen næd/
Met suck oc graad giffuer ieg mig ved
For Verdsens store vaande:
Fanger ieg ey dij aff Moders bryst/
Aff Døden mit hierte vorder kryst/
Saadant monne mig faarestande.

Det vaar mig bedre ieg haffde været Død/
Førre ieg bleff fød / end lide slig nød/
Som Verden vil mig nu skencke:
Den megen tuang som mig faarestaar/
Ret aldrig aff mit hierte gaar/
Vden ieg paa Gud vil tencke.

Naar du gaar offuer siu Aar.

PVER.

En fugiendo Trochum, rogo sit mihi nemo molestus,
Impediendo iocum, quia ludus habetur honestus.

Jeg

JEg leger nu Top met andre Børn/
Mine vinger slaar ieg som en Ørn/
Huo kand mig det formene:
Baade keile oc klaader slar ieg paa Jord/
Huad ieg da taler/ skøder ey mine ord/
Jeg kand ey være allene.

Det giffuer mig ey mit rette skel/
Huad helder ieg giør ilde eller vel/
Jeg kand det intet skøde:
Huad som ieg giør eller huort ieg gaar
Døden hand alltid faare mig staar/
Jeg veed hand vil mig møde.

Naar du gaar offuer fiorten Aar.

ADOLESENS.

In speculo vultum concerno, pecto capillos,
Non curo multum, si quis perspexerit illos.

I Dette Spegel som faare mig staar/
Seer ieg vdi oc kruser mit Haar/
Mine Kleder staa mig til lige:
Baade huid oc rød haffuer Gud mig skabt/
For Hoffmod haffuer ieg det fortabt/
For ingen mand vil ieg vige.

Jeg kand ey tencke paa Dieffuelsens list/
Ey paa mine Synder/ oc ey paa Christ/
Det vorder mig selff at gielde:
Min act staar alt effter Pending oc Guld/
At dricke oc doble oc sla mig fuld/
Effter Verdsens Priiss oc Velde.

Naar du gaar offuer otte oc tiue Aar.

IVVENIS.

Lasciuus iuuenis ego sum viuens per amorem,
Sum cultor Veneris, equitando viam gero florem.

Mig tyckis nu saa vdi mit sind/
Jeg vil ey redis for mãd eller quind
Min vngdom vil ieg fortære
Met Fruer oc Møer/de giffue mig gaffue/
De ville mig altid hoss sig haffue/
Hoss dem lyster mig at være.

Jeg vil dennem elske oc tage i faffn/
Dog det kommer mig til liden gaffn/
Jeg maatte vel lade mig nøye:
Oc tencke paa Døden som faare mig staar/
Hand følger mig effter ihuort ieg gaar/
Biuder mig fra Synden at bøye.

Naar

Naar du gaar offuer halfftredie sindstiue Aar.

VIR.

Non scitis, moneo, vos qui mea robora nostis
Nam ruit ense meo, si quis fuerit meus hostis.

IEg er nu vorden sterck oc fro/
Det kiendis paa mine nebbede sko/
Mine Klæder haffuer mange lyde:
Huo mig tør bryde it ord imod/
Mit suerd skal legge hãnem vnder min fod/
Ingen venskab skal hand nyde.

Til Ting oc steffne bedis ieg at gaa/
At true oc bruse at binde oc slaa/
Did vil mig huer mand haffue:
Ey er den Mand min ven saa god/
At hand faar noget i Sagen bod/
Vden ieg fanger store gaffue.

Jeg siger hannem venskab met min mund/
Det er saa lidet aff hiertens grund/
Saa falsk er ieg aff sinde:
Tuert offuer en vey vil ieg ey gaa/
Oc ey i Rættergong nogen tid staa/
Vden ieg kand Pendinge vinde.

Naar du bliffuer gammel.

SENEX.

Suffultus baculo, ſed eundo tripes quaſi factus,
Feſtino tumulo caput inclinare coactus.

MIn offuerdadighed haffuer fanget bod/
Thi Kæppen er vorden min tredie fod/
Det gaar mig meſt til mene:
Min Ryg hand krøgis mit Hoffuet ocſaa
Til graffuen maa ieg ſnarlige gaa/
Derfaare monne ieg mig vene/

Mine hender de ſkelffue/ſlubert er mit maal/
For ieg dricker nu aff allerdoms ſkaal/
Mine Øyne tage til at rinde:
Døff er ieg vorden ieg kand ey høre/
Verck bryder mine Lemmer / huad ſkal ieg
Ingen raad kand ieg nu finde. (giøre/

Aff alle er ieg nu ſaare forſmaaet/
For Gods oc Pendinge er fra mig gaaet/
Mig vil nu ingen mand kiende:
Dem ieg ſatte fordom høyt til Bord/
Til mig tale de nu ey it ord/
Det monne mit hierte brende.

Mange par Klæder haffde ieg at slide/
Som vaare baade stackede oc meget side/
De haffde oc mange lyde:
Mine Hoser vaare brune/ min Hette vaare
Met kæppen maa ieg at tigge gaa/ (blaa/
Velgierning kand ieg ey nyde.

Jeg sprang offuer høye Haffueluerck/
Der ieg vaar vng ja karsk oc sterck/
Da giorde ieg som en Daare:
Mit gods fortæred ieg hissed oc hid/
Oc tenckte icke meget paa denne tid/
Ey helder huad mig stod faare.

Her staar end meget mere igen/
Som mig ligger faare aff Verdsens meen/
Kand ieg det ellers bide:
Naar firesindstiue Aar monne komme/
Leffuer ieg mig siden til liden fromme/
Det kand ieg acte oc vide.

Naar du bliffuer graa-herdig.

DECREPITVS.

Surgere non poßum, grauis vtpote plumbea maſſa,
Viribus impoßum ſic tranſit gloria craßa.

Mig

Mig tuinger nu alderdō meer oc meer
Jeg aldrig mig gleder ey helder leer/
Jeg kand skøt ingen mand kiende:
All Verdsens lyst skøder ieg ey meer/
End den ting som aldelis ingen seer/
Gud skilie mig snart ved hende.

Min Krop hand tyngis som en Steen/
Jeg gider ey staaet paa mine Been/
Vden ieg haffuer kæppen i haande:
Oc krycken vnder den anden arm/
Sider ieg fra Ilden ieg vorder ey varm/
Joduth offuer Verdsens vaande.

Jeg hoster oc spytter til alle tide/
De hoss mig ere maa ieg ey lide/
Affuind bær ieg til alle:
Jeg skal snart lade her lidet oc stort/
Oc suare for ale det ieg haffuer giort/
Thi Døden monne at mig kalle.

❧

Naar du bliffuer siug.

INFIRMVS.

Vexatus morbis, morti tumulando propinquo,
Candida sic orbis turbatus cuncta relinquo.

Huor

Hvor ieg mig vender lider ieg nu vee/
Det kiendis paa mig som alle maa see
Huor er nu Verdsens ære :
Mig hielper ey raad oc ey Lægdom/
Gantske ynckelig ieg til Verden kom/
Saa stille ligger ieg nu here.

Mig brydis sønder baade fødder oc hender/
Mit hoffuet det vercker/vdfalde mine tender
Pleurisis staar i min side/
Oc recker saa ned til baade been/
Paa Sengen ligger ieg som en Steen/
Krampe drager mig alle tide.

Mit hierte det værcker oc alt mit Liff/
Som der stode vdi en dragen Kniff/
Min Ryg bryster all i stycke :
Jeg maa nu rømme baade lidet oc stort/
Awi huad haffuer ieg ilde giort/
Her fanger ieg aldrig Lycke.

Min hu hand løber baade hissid oc hid/
At ieg wnyttelig haffuer tæred min tid/
Huorledis fanger Liffuit ende :
Gud giorde ieg aldrig ræt eller skiel/
Jeg dulde min Tiende det viste ieg vel/
Vilde den ey Kircken sende.

C Min

Min Prest hannem giorde ieg offte imod/
Det fanger ieg næpt til Sielen bod/
Almysse vilde ieg ey giffue:
Vden det som ingen mand kunde nyde/
Det loed ieg fattige Menniske biude/
Dennem siden at Dørren driffue.

Haffde ieg giort almysse som Gud bød/
Da lende hand min siuge oc nød/
Det vilde ieg intet skiøde:
Den tid ieg vaar baade karsk oc kaad/
Meget Aarle ieg om dagen ocd/
Mine Synder vilde ieg ey bøde.

Met Bøner faste oc Kirckegang/
Den tid tycktis mig være gantske lang/
Jeg skulde i Kircken stande:
Er her nu enten Quinde eller Mand/
Stencker paa mig det kaalde Vand/
Jeg mister i stæd min Aande.

O Verden huor haffuer du daaret mig/
Den tid du drogst mit sind til dig/
At tiene dig alle tide:
Jeg maa nu raabe jodut oc vee/
Ingen vil mig skiøde eller see/
At ieg skulde dette bide.

Naar du skiffter lød.

MVTATIO COLORIS.

Candida vertuntur immistaq; perdo colorem,
Fulgida sternuntur carnis sic muto decorem.

MIne kinder som førre vaare huide oc (røde/
De blegner nu ieg skal gaa til døde/
Huort skal ieg mig hen vende:
Tilforne kunde ieg det aldrig skiøde/
At Døden vilde mig saa saare høde/
Oc ieg skulde faa slig ende.

Huo skal mig hielpe naar ieg er død/
Huo kand mig hielpe i saadan nød/
Min Fader eller min Moder?
De suøbe mig vdi en Blee/
Oc skiffte mit gods som huer maa see/
Min Søster oc min Broder.

Gantske lidet haffuer ieg for mig send/
Den stund ieg haffuer været i liffue/
Den rige Fraadzere lig/
Met wræt vold oc suig:
Thi bliffuer ieg aff huer mand wkiend/
Hen skickis som ieg skal euig bliffue.

Legemet taler oc siger.

VERBA CORPORIS.

Orbe mihi dudum decus extitit atq; potestas,
Tu Mors me nudum reddis, modo nil mihi præstas.

I Verden vaar ieg en mectige Mand/
Huad ieg vilde giøre stod til min haād
Alle maatte mig neye oc bue:
Blant Herrer oc Førster sad ieg til Bords/
Met dennem at tale kom ieg til ords/
Huad kand det mig nu due?

Døden kommer skulende som en Tiuff/
Hand tager met sig staalbrødre siu/
De Gester mig ey befalde:
Den første er sorg oc hoffuituærck/
Jeg vorder vanmectig som førre vaar sterck/
Mit syn gaar bort met alle.

Jeg kand icke tale for siugdoms vee/
Jesum skal ieg met Øyen see/
Oc Dieffuelen stander til rede:
Mine synder ere mange/saa naade mig gud
Saa mangefold haffuer ieg brøt hans bud/
Jeg neppelig flyer hans vrede.

Naar

Naar Liffuet oc Døden stride.

PVGNA VITÆ ET MORTIS.

Bella mihi video, fortißima pugna paratur,
Sed tremo corde meo, quia vita cadens superatur.

DØden oc Liffuet de stride nu sammen/
Det er aluore som førre vaar gam=
Gud raade huor det vil gange: (men/
Liffuet giffuer sig vnder Dødsens vold/
Thi Sielen er for synden sold/
Oc bliffuer nu Dieffuelsens fange.

J førdags vaar ieg karsk oc sterck/
J dag tuingis ieg met vee oc verck/
Mig selff til liden fromme:
J morgen leggis ieg dybt i jord/
Jeg beder eder alle i mercke disse ord/
Saa lønlige ere Guds domme.

Mit hierte det vercker huad monne det mene
Aff Verden gaar ieg fuld snart allene/
Min Hustru mine frender oc maffue/
De tage mit gods saare ilde de lade/
De slidis oc riffuis om det ieg haffde
Naar ieg vorder baaren til graffue.

Intet mere ieg da aff Verden faar/
Naar ieg døder paa gulffuet staar/
Det maa i alle mercke:
Det maa vel være en hiertens nød/
Jeg haffuer ey venner naar ieg er død/
Det giør mit hierte at vercke.

Haffuer ieg nogen mand til gode giort/
Husualet dem met gaffue eller ord/
Det lade de sig ey røre:
Mine frender tør ieg ey lide paa/
Ey helder mine børn som ere nu smaa/
Ingen hielp kunde de mig giøre.

Jeg beder eder alle i see eder om/
Giører gaat den stund i haffue tom/
Der kunde i noget paa lide:
Ellers vorder i suegen her oc hist/
Om i tro icke paa Jesum Christ/
Det skal huer visselige vide.

Aff dette her stæd staar ieg ey op/
Jeg suedis offuer min ganeske krop/
Hælspetterne ere nu tede:
Døden er bæsk vdi min mund/
Det smager ieg i denne stund/
Mine lemmer ere alle saa hede.

Siden

Siden vorde de kaalde som en Jord/
I stæd kand ieg ey tale it ord/
Huo hielper mig nu at raade:
Jeg gaff hannem gierne tusind pund/
Om ieg dem haffde i samme stund/
Mig frelste vdaff denne vaade.

Ah nu vil Døden snarlig komme/
Joduth huor græselige ere hans dommė
Wi skillies at til lige:
Met sorg oc graad bæris wi aff dør/
Wi stympere hui tenckte wi det icke før/
Den fattige met den rige.

Naar hiertet bryster.

FRACTIO CORDIS.

Intima rumpuntur cordis, crescit mihi pœna,
Vitæ soluuntur per mores mortis amena.

EJa Eia det vil nu være/
At Døden vil min mact fortære/
Mine sæner dragis aff laffue:
Mit blod foruandlis/ mine Aare de slaa/
Mit hierte det bryster i mig monne staa/
For legemens kummer oc plaffue.

Til

Til Himmelen recker ieg nu min haand/
O Herre Jesu beuar min Aand/
Lad mig ey borte bliffue:
Dog ieg haffuer meget ilde giord/
Siden ieg it Menniske bleff paa Jord/
Saa lenge at ieg monne leffue.

Din pine din plage din haarde død/
Frelse mig fra Helffuedis tuang oc nød/
Tag mig til Himmerigis naade:
Vilde du forgiffue mig skyld oc brøde/
Den stund ieg skal nu gaa til Døde/
Det vaar det ieg ombade.

Jeg syndede tiit aff skrøbelighed/
Min Herre oc Gud hand det vel veed/
Ochsaa aff legemens kæde:
Dieffuelen hialp til alt det hand kunde/
Thi syndede ieg saa mangelunde/
Jeg maa vel sucke oc græde.

Den euige ild er nu optend/
Jeg haffde mig fra min Skabere vend/
Den tid ieg vaar i liffue:
Hans rætuished maa ieg nu gielde/
Dog ieg haffde mact oc Verdsens velde/
Jeg maa mig skyldige giffue.

Mig

Mig kommer nu faare lidet oc stort/
Mine gierninger ieg haffuer ilde giort/
Met act met tancke met tale:
En time tyckis mig være tusind Aar/
Joduth huad vilkaar mig staar for/
Gud vil ieg mig befale.

Aff aske oc Jord haffuer du mig skabt/
O Herre lad mig ey bliffue fortabt/
Huad kunde du mere giøre/
Du gaffst mig sind oc rædelig skiel/
At tiene dig met/ det viste ieg vel/
Jeg vilde det intet høre.

Mit hierte det bryster i samme stund/
Beuare mig Gud fra Helffuedis grund/
Gaar bort som i her stande:
Oc tencker huad mig vil offuergaa/
Aff hiertens grund baade store oc smaa/
Saare bæsker Dødsens vaande.

Døden siger.

VERBA MORTIS.

Omnes Mors sperno, tam sunt mea vincula dura,
Omnia prosterno, tam tristia sunt mea iura.

DEtte sagde ieg dig baade aarle oc silde/
At ieg dig en tid gæste vilde /
Huad lader du dig nu tycke?
Huor er din Stat / din Verdsens ære?
Slagen est du næder oc ligger here/
Dit hierte brydt all i stycke.

Naar du mig venter mindst at komme/
Til dig kommer ieg met liden fromme
Om du vilt dette skiøde :
Herrer oc Førster oc gode Quinde/
Troer mig/ ieg vil dem hiemme finde/
Altid vil ieg dem høde.

Fruer oc Møer ihuor i staa/
For sant i maa alt met mig gaa/
Legfolck oc Hoffmend til lige :
Bonden som ganger met sin Plou/
Hannem tager ieg tiit i marck oc Skou/
Den Fattige met den Rige.

Jeg tager oc Bondens leyedreng/
Naar hand end om afftenẽ gaar karsk i seng
Oc venter sig ingen vaade :
Hans pige som pleier at giøre hans gaffn/
Hende tager ieg met i samme naffn/
De maa alt følge mig baade.

Leeg

Leeg oc Lærd huor at de ere/
De skulle en gong mine fanger være/
Saa ynckelige ere mine forde:
Vnge oc gamle offuer Verden viidt/
Tager ieg bort i deris bæste tid/
Om ieg saa sige torde.

Naar du est Døder.

MORTVVS.

Mortuus effectus, feretro dormito reclusus.
Est pauper lectus, sic communis petit vsus.

DEtte Verdsens leffnet er ligeruiiss/
Som den der bygger paa en Jiss/
Oc acter der lenge at bide:
It Vær kommer slaar Jisen smaa/
Den bygning kand icke lenger staa/
Hand tager da til at skride.

Jeg trode paa Verden ieg torde ey ved/
Seer til huor Døden haffuer slaget mig ned
Om ieg nu vaar i liffue/
Jeg vilde helder krybe i Orme lige/
End noget Mennifke her effter besuige/
Her maa ieg liggende bliffue.

Nu ligger ieg her er vorden død/
Awi offuer saadan legems nød/
Min krop den vsle daare:
Snart skal den bæris aff Husit vd/
Eller orme de affles mellem kiød oc hud/
For mig skulle i eder vare.

Det slemmiste Aadzel som til kand være/
Er vorden min krop som ligger here/
Det tenckte ieg ey til tide:
Jeg badde hãnem tiit oc giorde hãnem gaat
Der ieg haffde Fæste oc store Slaat/
Oc gaff hannem Klæder at slide.

Dem skatted ieg aff den fattige Bonde/
Hans gods tog ieg saa mangelunde/
Thi ieg min krop vilde føde:
Her ligger ieg nu oppaa denne bar/
Huort Sielen kommer / vorder ieg vel var/
Hun skal met kroppen oc bøde.

O Herrer oc Førster oc gode quinde/
Beskuer min Seng oc dragis til minde/
Jomfruer Ridder oc Suenne:
Saadan er Verdens lycke oc ende /
Jhuort wi oss i Verden hen vende/
Her ligger ieg nu allene.

Naar du jordis.

SEPVLTVS.

Vermibus hic donor, stricto recubando cubili
Omnis transit honor, nunc puluere dormio vili.

IEg er her jordet i denne Blee/
At ingen skal mig nøgen see/
Mig selff kand ieg ey ræcke:
Mit hoffuit ligger lafft/ mine fødder ocsaa/
Seer eder i spegel som offuer mig staa/
Met jorden skulle i mig tæcke.

Her ligger ieg met min Verdsens priiss/
Seer til om ieg haffuer værit viiss/
Den tid ieg vaar i liffue:
Min graff hun er siu fødder lang/
Der til baade dyb oc meget trang/
Her maa ieg nogen stund bliffue.

Seer mig oc græder/ i tør ey lee/
Jeg er vdskaadt det maa i see/
Oc jordet ligger ieg here:
Aff Verdsens rigdom giorde ieg mig glad/
I jorden giffuis ieg til orme mad/
Til Dommedag at være.

Naar Basunen gaar.

TVBA ARCHANGELI.

Me tuba cœlestis resonans vocat a monumento,
Littera sit testis, leuore veteri tegumento.

NV blæser den Liud som tiede før /
Hun høris fra østen til vestẽ oc nør
Jeg skal staa op aff Døde:
Huden giffuis om de nøgen been/
For Dommeren skal ieg gaa igen/
De onde hierter maa bløde.

Engelen raaber det høris saa viide/
Tencker dette vel offuer alle tide /
Staar op nu alle i Døde:
Eder hielper ey gaffuer / ey Herre bøn /
Huer skal nu tage sin tiente løn/
For Dommeren skulle i møde.

Mig skiule ey Feste ey Taarn eller Mur/
Huo hielper mig arme Creatur?
Huad maa ieg saare vene:
Jeg skal gaa for den greselig Dom/
Vee mig at ieg til Verden kom/
Mine Brøde suarer ieg ene.

Huor

Huor er min mact / huor er min vold /
Mit harnsk min bøsse mit glaffuen oc skiold
Mine Suenne oc karske Heste :
Min Høg ieg haffde oppaa min haand/
Mine Miønder i det silcke baand/
Der ieg mine tienere gæste.

Alle ræddis for mig huor ieg foer fram/
At plage den fattig vaar mig ey skam/
Fra hannem tog ieg hans føde :
Satte hannem i Stock i Taarn i Jern/
Formiente hannem oc at giøre sit vern/
Saa saare monne ieg hannem høde.

Jeg vilde mig skiule kunde ieg det giøre /
At ieg skulde ey mine Synder høre/
Jeg maa alt staa oc tie :
Joduth joduth huad mig er vee/
Hans Ansict tør ieg ingelund see/
Ey høre huad hand vil sige.

Naar Døden kommer til Benene igen.

REDIENS IN HOMINEM.

Integer hinc ad idem, perfectus homoq; manebo,
Vt fueram pridem, cito iudicis acta videbo.

J jorden

I Jorden laa ieg mange Aar /
Dog det ey for mine Synder staar /
At ieg haffuer taald slig møde :
Jorden haffuer tæred min vsle krop /
Orme oc Padder haffuer ædt hannem op /
Siden ieg giek først til Døde.

Jeg er nu vorden Menniske igen /
Tilsammen er sancked de palturne been /
Det giorde Gud selff met alle :
Snart skal ieg see vor Herris hæffn /
Thi hand haffuer mig nu for sig steffnd /
Til Dommen vil mig kalde.

Naar du gaar for Dommen.

PERGENS AD IVDICIVM.

Iudicium pergo, sum de tellure vocatus,
Horror inest ergo, quia pandam facta reatus.

JEg er nu for den strenge Dom /
Vee mig at ieg til Verden kom /
Huort skal ieg mig henuende :
All Verdsens Guld met all sin ære /
Kand mig ey nu her hielpelig være /
Det er kommen til en ende.

Nu

Nu staar ieg blue oc meget ræd/
Jeg er i Syndsens kledebon klæd/
Jeg maa mig ynckelig giffue:
Dommen vil nu retuiselig gaa/
Wi skilies at som nu her staa/
Oc alle ey sammen bliffue.

Domme dag.

DIES IVDICII.

Sum responsurus referans mea crimina quæq;,
Iste dies durus, quo Christus iudicat æquè.

NV skal ieg høre baade lidet oc stort/
Det ieg imod Gud haffuer syndigt
Her staar ey andet til raade: (giort
Mine gierninger vil Gud dømme met skæl/
Her glemmis intet det veed ieg vel/
Gud frelse oss fra denne vaade.

De onde er denne dag grum at see/
De græde alle/ ingen aff dem lee/
Huer bærer for sig stor fare:
Aff alle de som for dennem staa/
De vgudelige/ kunde ey pinen vndgaa/
Thi Gud vil dem ey spare.

Christus vil sige.

VERBA CHRISTI IVDICIS.

Regnum percipite benedicti vosq; venite,
Tartara percipite, maledicti vos procul ite.

CHristus lader da op sin mund/
Oc kalder de gode til sit samfund/
Til Himmerigis heder oc ære:
Mine kiere Børn min villie haffue giort/
Gaar hid til mig oc hører mine ord/
Hoss mig skulle i nu være.

Hand bliffuer da vred i samme stund/
De onde dømmer hand til Helffuedis grūd/
Gaar bort fra mig til lige:
Følger Dieffuelen ind til Helffuedis tuang
Der skal eder vorde tiden lang/
Den fattige met den rige.

De dragis der ind met stor wlad/
Met suck oc sorg oc megen graad/
Deris pine fanger aldrig ende:
J hede oc kuld skulle de der bliffue/
De vilde gierne dø de maa alt leffue/
Tilforne de Gud ey kiende.

J skulle

I skulle det vide at Gud saa vil /
At Helffuede siden skal lyckis til /
Oc Dieffuelens mact leggis øde:
Det samme Legeme de onde her bære /
Met Sielen skal det tilsammen være /
Oc brende i Helffuedis gløde.

Beslutelse til Læseren.

I Herrer som nu haffuer Verdsens stat /
Denne scrifft læser offuer dag oc nat /
Rætuise værer i Domme:
Dømmer ey for vild for gunst eller gaffue /
Om i ville da fly Helffuedis plaffue /
Naar i for Dommeren komme.

Dennem giffuis da ont oc intet gaat /
Som holte Guds ord for spee oc spaat /
I Verdsens fremgong oc ære:
For wretfærdighed som de giorde /
I Helffuede de indluctet vorde /
Euindelige der at være.

O Herrer oc Førster i tencke eder om/
Beskuer oc acter denne grumme Dom/
Som Siel oc Legem skulle lide:
Huort i eder vende eller huad i giøre/
Lader dette altid eders hierte røre/
Giører sand Penitentz i tide.

Det i haffue taget imod Low oc Rætte/
Giffuer det igen for vden trætte/
Det raader ieg eder alle:
Da bliffue i trygge naar i skulle dø/
Til Paradiss føris fra denne Ø/
Naar Gud eder heden vil kalde.

FINIS.

D. O. M. S.

ANTIQVA GENERIS NObilitate, vera pietate, eximia virtute, ingenij acumine atq; heroica animi magnitudine, excellentij, ABSOLONI VALKENDORP DN. de GLORVP: Qui in memorabilj pugna FALKENBERGENSI, pro patria fortiter ac magna cum laude dimicans, aduerso sed lœthalj accepto vulnere: Quemadmodum præ totius huius orbis, rebus omnibus momentaneis fluxis & caducis, a DEO per CHRISTVM, vnicè, multùm & ardenter, felicem ex hac in æternum vitam atq; cælestem patriam, discessum præoptauit: Ita relligiosè, & mirum in modum placidè, rebus ex sententia compositis, obdormiuit, quarto cal. Nouemb. Anno a partu virginis M.D.LXV. Ætatis verò suæ XXXIIII.

Fratri Germano cariss. Christoferus Valkendorp Dn. de Glorup, immortalis pietatis memor F. & P. C.

IN TUMULUM

NOBILISSIMI AC CLArißimi viri, Absolonis Valkendorp, Dn. de Glorup etc.

Andreas Seuerinus.

VIATOR.

Ecquis odoratos cineres hac condit in vrna?
Quæ Sors? quæ virtus? Semideum ne genus?

PIETAS.

Est VALKENDORPUS, qui pro patria arma gerendo,
Ceu petiit viuus, sic placidè occubuit.

VIATOR.

Nil mirum, & stirps est & Mors plenißima laudis,
Sed plus ex voto tam benè poße mori.

PIETAS.

Sic mihi deuinctos beo, qui mea castra sequuntur,
Seu viuant, DOMINI, seu moriantur erunt.

It

It Graffscrifft offuer Erlig oc Velbyrdige Axel Valkendorp til Glorup/ som bleff skudt i det slag for Falckenbierg oc Døde den 29. Octobris/ Anno Domini 1565.

VIATOR.

HVo er denne Helt saa ædel oc bold/
Her huiles vnder huiden sande?
Huad mandōs gierning scriffuis i hās skiold
Som kunde met priiss bestande?

PIETAS.

Axel Valkendorp paa Falckenbiergs Val-
Sit liff loed i denne feide/ (stæd/
Oc fick aff Verden saa god en affsked/
Som hand monne Gud ombede.

VIATOR.

At voffue sit liff for Fæderne Rige
Er velbyrdig Adel stor ære.
Men ære oc glæde er/ Christelige
At dø effter sin begære.

PIE-

PIETAS.

Saa lære sig huer den Konst met skel/
Den stund hand er i liffue/
Huo vel vil dø/ hand leffue sig vel/
Det kand Gud eniste giffue.

Prentet i Kiøbenhaffn / aff
Laurentz Benedicht.
1576.

Cum Priuilegio.

